

Handläggare
Marie Broberg
Telefon: 08-508 14 050**Till**
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Aktualitetsprövning av Promenadstaden Översiktsplan för Stockholm - remissvar

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsbyggnadskontoret har tagit fram en rapport som underlag för uppföljning av stadens översiktsplan Promenadstaden, för att se hur planen fungerar som styrdokument och arbetsredskap i stadens processer. Flertalet av översiktsplanens nio fokusområden bedöms vara i huvudsak aktuella. Inom några områden har stora förändringar skett att avsnitten bedöms vara inaktuella. Översiktsplanens fyra stadsutvecklingsstrategier bedöms i huvudsak vara aktuella. Utmaningar kring strategiernas genomförande behöver dock diskuteras. Förvaltningen anser att stadsbyggnadskontoret gjort en rimlig bedömning av översiktsplanens aktualitet. Förvaltningen önskar dock att vissa delar som rör fokusområdena och strategierna bör förtydligas. Det gäller särskilt frågor som rör tidig planering för förskolor och annan offentlig service, samordning mellan stadens olika processer för lokala utveckling samt hänsyn till långsiktig och hållbar drift.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts av staben.

Bakgrund

I mars 2013 gav stadsbyggnadsnämnden stadsbyggnadskontoret i uppdrag att påbörja arbetet med Fokus Promenadstaden – Uppföljning av Översiktsplan för Stockholm.

Stadsbyggnadskontoret har i det arbetet kommit fram till slutsatser om hur översiktsplanen fungerar som styrdokument och arbetsredskap i stadens processer. I arbetet med uppföljningen har en rapport tagits fram som underlag för en intern remissomgång om planens aktualitet. Efter remissomgången revideras rapporten och blir underlag för ett politisk ställningstagande. Remisstiden pågår fram till 28 februari.

Ärendet

Rapporten Fokus Promenadstaden innehåller bedömningar av aktualiteten i översiktsplanens olika avsnitt; utmaningar, fokusområden, stadsutvecklingsstrategier och trafikinfrastruktur. Slutsatser dras även om översiktsplanens genomförande. Utöver detta redovisas Länsstyrelsens redogörelse för statliga och mellankommunala intressen som har betydelse för översiktsplanen, samt förslag till fortsatt arbete med riksintressen – särskilt Stockholms innerstad och Vällingby-Råcksta.

Bedömning av fokusområden och planeringsstrategier

Flertalet av översiktsplanens nio fokusområden bedöms vara i huvudsak aktuella. Inom några områden har stora förändringar skett så att avsnitten bedöms vara inaktuella. Nedan redovisas ett antal av de fokusområden och planeringsstrategier som utvärderas i Fokus Promenadstaden.

Inom området *En socialt sammanhållen och levande stad* visar uppföljningen att planeringsinriktningar och strategier med bäring på social hållbarhet behöver tydliggöras och framställas mer samlat. Det gäller aspekterna folkhälsa, deltagande, tillgång till offentlig och kommersiell service och utveckling av gemensamma mötesplatser. Stadsbyggnadskontoret framhåller vikten av att i tidiga skeden föra medborgardialoger och tidiga dialoger i samband med programarbeten. Vägledningar gällande sociala konsekvensanalyser bör utvecklas. För att tillgodose barns och ungas behov bör en vägledning gällande barnkonsekvensanalyser utvecklas. Utrymme för och utformning av skol- och förskolegårdar är viktiga frågor att utveckla beträffande samordnad planering för stadsutveckling och utbyggnad av samhällsservice.

Inom fokusområdet *Idrott, rekreation och attraktiva grönområden* behöver strategierna förtydligas med stöd av bl a Den gröna promenadstaden. Avsnittet bedöms behöva omarbetas i sin helhet med hänvisning till Den gröna promenadstaden och Det idrottspolitiska programmet. Dessutom behöver frågor som rör klimatanpassning vägas in i texterna.

Frågor som rör *Ett modernt transportsystem och ett hållbart resande* bör förhålla sig till stadens Framkomlighetsstrategi. Godstransporter föreslås lyftas och få en egen del i detta avsnitt och behandlas som ett eget färdmedel. En godsplan kommer t ex att tas fram inom ramen för det fördjupade arbetet med Framkomlighetsstrategin. Utfallet av 2013 års Stockholmsförhandling kommer att påverka den översiktliga planeringen.

Eftersom befolkningsprognoserna visar på en mycket högre tillväxttakt bedöms avsnittet *Bostadsförsörjning i en växande stad* vara inaktuellt. Frågan om bostadsförsörjning ska hanteras inom ramen för uppdraget Bostadspotential i Stockholm. Resultatet ska bli ett planeringsunderlag som redovisar potentialen för bostadsbyggande inom ramen för Promenadstadens strategier.

Bedömning av stadsutvecklingsstrategier

Bedömningen av Promenadstadens fyra stadsutvecklingsstrategiers aktualitet redovisas nedan. Samtliga strategier bedöms i huvudsak vara aktuella.

Strategi 1. *Fortsätt att stärka centrala Stockholm*. I det fortsatta arbetet behöver inriktningen för den centrala stadens utvidgning utvecklas och förtydligas och genomförandefrågorna diskuteras. Behov av förbättrad kollektivtrafik är viktigt att lyfta fram, liksom vikten av planering för offentlig service.

Strategi 2. *Satsa på attraktiva tyngdpunkter*. I det fortsatta arbetet behöver principer för olika typer av tyngdpunkter utvecklas och genomförandefrågor diskuteras. Det finns också anledning att göra en översyn av tyngdpunkterna gällande bland annat prioriteringsordning och tidsperspektiv. Detta inte minst avseende hur infrastruktur och utveckling av offentliga rum ska finansieras.

Strategi 3. *Koppla samman stadens delar*. Ur ett socialt perspektiv är det viktigt med ett sammanhängande Stockholm. I det fortsatta arbetet finns det anledning att precisera hur strategin ska genomföras och vilka samband som är viktigast att utvecklas.

Strategi 4. *Främja en levande stadsmiljö i hela staden.* Att främja en levande stadsmiljö, där stadsdelar kan utvecklas utifrån lokala behov, är en viktig princip. Det finns anledning att utveckla och förtydliga hur strategin ska tillämpas i den fortsatta planeringen.

Bedömning av trafikinfrastruktur

Aktualiteten bedöms mot bakgrund av om de ingår i remissversionen av Nationell plan för transportsystemet 2014-2025 eller i Länsplan för regional transportinfrastruktur 2014-2025. Objekten ska också stämma överens med resultaten av 2013 års Stockholmsförhandling. De flesta trafikinfrastrukturobjekt som föreslås i översiktsplanen bedöms vara aktuella eller delvis aktuella.

Översiktsplanens genomförande

I samband med uppdatering av översiktsplanen är det viktigt att tydliggöra på vilket sätt stadens olika förvaltningar och bolag kan bidra till genomförandet. Stadens budget och styrande dokument behöver samordnas utifrån översiktsplanen.

För att få igång stadsbyggandet i prioriterade områden, som t ex ytterstadens tyngdpunkter, behöver staden vara beredd att gå före och driva på utvecklingen för att intresset från marknaden ska öka. Tyngdpunktsarbeten kan initialt kräva investeringar för att höja attraktiviteten. Det kan handla om satsningar på offentliga miljöer, överdäckningar, nya idrottsplatser, bättre skolor, parker eller förbättrad kollektivtrafik, samt utlokalisering av offentliga verksamheter.

En viktig förutsättning för att översiktsplanens strategier ska kunna konkretiseras och tillämpas geografiskt är att staden bedriver planering med helhetssyn. Arbete med program är en viktig utgångspunkt för stadens långsiktiga bostadsförsörjning. I programarbeten kan också viktiga samordningsfrågor mellan stadens förvaltningar och andra aktörer diskuteras. Dessutom ger programarbeten möjligheter att tidigt involvera medborgare.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att stadsbyggnadskontoret gjort en rimlig bedömning av översiktsplanens aktualitet. Förvaltningen önskar dock att vissa delar som rör fokusområdena och strategierna bör förtydligas. Det gäller särskilt behovet av att stadens för en samordnad planering vad gäller offentlig service, inte minst förskolor och deras utemiljöer. Det är positivt att stadsbyggnadskontoret i bedömningen lyfter behovet av samordning i planeringen för samhällets olika servicefunktioner. Förvaltningen

önskar att detta kunder preciseras ytterligare, genom att tydligare beskriva behovet av att i mycket tidiga skeden se över platser för nya förskolor. Betydelsen av att i tidiga skeden planera in för offentlig service behöver även i text förklaras tydligare i vilken mån detta har betydelse för en socialt sammanhållen och levande stad.

Förvaltningen anser också att stadens olika processer behöver samordnas med översiktsplanen. Det gäller särskilt söderortsvisionen, de pågående och planerade boendedialogerna och satsningarna på tyngdpunkter och andra strategiska utvecklingsområden som är under programutredning. Förvaltningen ser att tidig samverkan mellan förvaltningar och bolag behöver vara princip i stadsutvecklingen för att riktningen i översiktsplanen ska upplevas som trovärdig och aktuell.

Strategi 4 *Främja en levande stadsmiljö i hela staden* har bäring på utvecklingen lokalt i hela ytterstaden. Det är i dessa områden det är oerhört viktigt att se till de många mindre planprojekten ur ett helhetsperspektiv, istället för som enskilda förtätningsprojekt. Ofta tappas det lokala perspektivet bort i de enskilda planprojekten. Samtidigt är det i dessa områden - som inte utgör tyngdpunkter, stadsutvecklingsområden eller utpekade samband - som de många, men ofta mindre, förtätningsprojekten sker. Här finns stora fördelar att vinna om strategin kan samordnas med pågående lokalt utvecklingsarbete, t ex inom ramen för de pågående boendedialogerna och prioriterade stadsdelar i söderortsvisionen. Förvaltningen uppfattar att aktuella planprojekt och utpekade önskade åtgärder i det lokala utvecklingsarbetet ibland pekar åt motsatt håll. Samverkan mellan stadens olika satsningar bör ligga till grund för en prioritering av områden och när i tid dessa ska utvecklas.

Förvaltningen ser gärna förtydligande vad gäller genomförandefrågor, inte minst när det handlar om hur stadsdelar ska bli attraktivare för byggherrar att söka sig till, samt hur bostadsbolag ska vara drivande i stadsutvecklingen i de stadsdelar där allmännyttan inte dominerar. Behovet av förtydligande gäller också frågan om finansiering av upprustning av offentliga platser.

Förvaltningen vill också förtydliga att inte nödvändigtvis är så att satsningar på parker i samband med planeringsprojekt uteblir på grund av att driftansvarig förvaltning saknar medel för underhåll av nya miljöer, i motsats till vad som framgår av rapporten. Däremot arbetar förvaltningen för att det som utvecklas, byggs nytt och omdanas i parker och grönområden sker på ett sätt så att det blir

möjligt och ekonomiskt hållbart att drifva de nya anläggningarna, och att anläggningarna i sig är hållbara. Ofta handlar det istället om att det inom planeringsprojekten saknas kompetens om drift, och att planeringen fortskridit utan samverkan skett tidigt med de driftansvariga förvaltningarna. Förvaltningen anser att det är mycket viktigt att de offentliga rummen utvecklas i samband med att staden växer, men att t ex parker behöver gestaltas så att de klarar av ett ökat besöksstryck och att driften av dessa kan säkerställas. Därför bör översiktsplanen, likt Den Gröna promenadstaden, vara tydlig i hur stadens processer bör involvera viktiga förvaltningar och bolag i tidiga skeden och att hänsyn tas till den långsiktiga driften.

Bilaga

Aktualitetsprövning av Promenadstaden Översiktsplan för Stockholm, dnr 2012-15939, 2013-12-13.